

Forord

De seneste 10 år har budt på markante ændringer i det københavnske kultur- og fritidsliv.

De selvejende institutioner KUC og KI er kommunaliserede. Kommunen er nu direkte ansvarlig for drift og udvikling af rammerne for idræt og kultur, ligesom den altid har været på biblioteksområdet.

Der er kommet gang i nybyggeriet og renoveringen af de københavnske kultur- og fritidsfaciliteter. Københavns Kommune har brugt næsten ½ milliard på at genoprette byens idrætsanlæg. Endnu flere penge er investeret i nybyggeri.

For at give borgerne et sammenhængende kultur- og fritidstilbud har vi organiseret os på tværs af idræt og kultur. Det stiller krav om, at kunst, kultur og idræt bindes sammen i én politik.

Alle dette - og meget mere - gør, at det er tid til en ny kultur- og fritidspolitik for København.

Pia Allerslev

Kultur- og fritidsborgmester

Indledning

Kultur- og fritidslivet giver en by sjæl og er et kit, der knytter os sammen.

Kunsten, kulturen og idrætten har en værdi i sig selv, udtrykt i lysten til oplevelse, udfoldelse og fordybelse. Kultur- og fritidslivet kan støttes eller modarbejdes af regler og støtte. Men det kan ikke tæmmes.

Kultur- og fritidslivet er centralt for at skabe en levende, international metropol. Det rummer samtidig potentialet til at være med til at løse udfordringer uden for sin egen ramme. Det er f.eks. inden for sundhed, integration og netværk.

Kultur- og fritidslivet virker imidlertid kun, når vi holder fast i, at lysten er afsættet for engagementet. Når tilbuddene ikke bare er underholdning, men har høj kvalitet samt både glæder og udfordrer københavneren og byens gæster. Når vi sikrer demokratisk forankring og retten til kulturel ytringsfrihed. Og når vi har modet til at forandre hele tiden. De bærende værdier er lyst, kvalitet, demokrati, ytringsfrihed og mod til forandring.

Denne politik holder fast i disse kultur- og fritidspolitiske principper, men skal også svare på fremtidens udfordringer.

Fremtidens København

Kultur- og fritidspolitikken er en del af visionen for fremtidens København. København skal fastholdes og udvikles som en af verdens bedste byer at bo, arbejde og leve i.

Kultur og idræt skal give livskvalitet, glæde og udfordre københavnerne og byens gæster. Frivillige initiativer og kreative idéer skal have gode muligheder for vækst.

København nyder godt af at være hovedstad. Der er mange statslige og private institutioner i byen. Københavns Kommune skal være det kit, der samler kultur- og fritidslivet i en helhed. Det forpligter og København skal vise vejen for det danske kultur- og fritidsliv.

Prognoserne viser, at der i 2026 vil være 100.000 flere københavnere. Det er især antallet af unge og børnefamilier, der stiger. I den allerede udbyggede by er der imidlertid få ledige arealer. Det betyder, at nye faciliteter skal imødekomme flest mulige forskellige behov, at byrummet skal anvendes til kultur og idræt, og at der skal tænkes på tværs af funktioner, brugere og forvaltninger.

Kultur- og fritidslivet skal arbejde internationalt og på tværs af byen med at skabe aktive platforme for kunsten og byens kulturarv. Det skal bl.a. ske ved at øge tilstedeværelsen udenfor bygningerne - i byens rum og på digitale platforme - og skabe dialog ved at kulturarven i spil i forhold til de udfordringer, København står overfor.

København arbejder for et sammenhængende kultur- og fritidsliv i hovedstadsområdet og Øresundsregionen. En helhed i regionen skaber en stærk tiltrækningskraft i den globale konkurrence om investeringer, arbejdskraft og turister.

Målet for de kommende år er dermed at fastholde København som en metropol med høj livskvalitet, at indrette byen, så den kan imødekomme befolkningstilvæksten, at

understøtte kulturens potentialer for at skabe økonomisk vækst samt at gøre Øresundsregionen til et sammenhængende kulturområde.

1. Faciliteter

Kultur- og fritidslivet har betydning for udviklingen af København. Nye kultur- og idrætsfaciliteter er investeringer i, hvor det bliver godt at bo. Det smitter af på de private investeringer i byen.

Adgangen til vedligeholdte og indbydende faciliteter er et væsentligt kommunalt styringsværktøj. Derfor er det et afgørende valg hvilke faciliteter der bygges, og hvem der skal have adgang til dem.

Faciliteterne skal spejle brugerne og deres behov. Både de kendte behov og dem der tegner sig i fremtiden. Der skal i udviklingen af faciliteterne tages hensyn til forskelligheden i lokalområderne og blandt brugerne. Samtidig skal København ses som en helhed. Det betyder at alle kultur- og fritidsfaciliteter ikke skal kunne det samme.

Genopretning og reovering

De seneste års investering i genopretningen af kommunens idrætsanlæg viser, at vedligeholdte og moderne kultur- og fritidsfaciliteter påvirker brugertilfredsheden markant.

Mange af kulturhusene, bibliotekerne og museerne er nedslidte og i dårlig stand. Hertil kommer de idrætsanlæg, der endnu ikke er genoprettede. Københavns Kommune vil løfte disse faciliteter til et tidssvarende niveau.

Faciliteter på tværs

Kultur- og fritidsfaciliteterne er organisatorisk lagt sammen på tværs af biblioteker, kulturhuse og idrætsanlæg. Det giver markante kultur- og fritidstilbud med én indgang til kunst-, kultur- og idrætstilbud af høj kvalitet. Det åbner også for længere åbningstider.

Flere kultur- og fritidsfaciliteter skal være så store, at de har plads og økonomi til at være samlingspunkter for kultur- og fritidslivet i lokalområdet. Større og stærkere enheder vil også have ressourcerne til at række ud mod omgivelserne og være mere opsøgende.

Kultur- og fritidslivet er en del af en helhed. Derfor skal der med kultur- og fritidsfaciliteter også tænkes på tværs af forvaltningerne. Eksempelvis er idræts- og sundhedshuse, skoleidrætshaller samt biblioteker og folkeskoler oplagte samarbejdsflader.

Der skal investeres:

2,5 mia. kr. i nye anlæg, hvis København i 2025 skal kunne støtte op om kultur- og fritidslivet på samme niveau som i dag.

I størrelsesordenen 0,5 mia. kr. i genopretning og modernisering af Københavns kultur- og fritidsfaciliteter.

Genopretning giver tilfredse brugere:

Siden 2006 er der investeret 422 mio. kr. i genopretning af Københavns idrætsanlæg.

I samme periode er brugertilfredsheden steget fra 83 % til 93 % i 2011.

Nørrebro Bibliotek i Nørrebrohallen?

En sammenlægning af Nørrebro Bibliotek og Nørrebrohallen vil betyde, at brugerne får et gensidigt kendskab til aktiviteterne i de to institutionstyper, og at der opstår alle muligheder for inspiration og fælles aktiviteter.

Det vil samtidig gøre det lettere at udvide åbningstiden. Derudover spares der på huslejen, fordi biblioteket i dag har hjemme i et dyrt tredjemandslejemål.

Københavnerne kan selv

København skal have mest muligt kultur- og fritid for pengene. Teknologien giver mulighed for elektronisk adgangskontrol til faciliteter. På biblioteker kan der etableres adgang med sygesikringskort. På idrætsanlæg og skoler er der adgang med nøglekort og på sigt med sms-koder. Det giver mulighed for længere åbningstid - uden krav om bemanning.

Nogle brugere kan selv stå for driften af en facilitet. Det betyder, at der kan laves partnerskaber om anlæg og drift af faciliteter. Det er en udfordring for begge parter, men også en mulighed for at skabe nye faciliteter og aktivitetsmuligheder.

Beachvolleyhal på Refshaleøen:

Med støtte fra Nordea-fonden, Københavns Kommune og Refshaleøens Ejendomsselskab har Copenhagen Beachvolley etableret en beachhal til sine 500 medlemmer. Hallen er placeret i et af de nye byudviklingsområder, og klubben står selv for driften.

Byen som kultur- og fritidsfacilitet

Københavnerne er ofte aktive på egen hånd - ikke mindst på fritids- og idrætsområdet. Derfor skal der være nem adgang til spontan udfoldelse og oplevelse. Byens parker, pladser og havnen skal være åbne faciliteter for københavnernes udfoldelse. Det skaber et synligt kultur- og fritidsliv som en del af en levende by.

København har stor succes med kultur- og fritidsfaciliteter som eksempelvis havnebade, vinterskøjtebaner og elektronisk formidling af kulturarven i byens rum. Flere af initiativerne ses videreført andre steder både her i landet og i udlandet.

Det nye og overraskende i byens rum skal udvikles som en særlig kvalitet ved kultur- og fritidslivet i København. Byen skal eksperimentere med nye faciliteter, der overrasker og glæder. Der er mange muligheder både på og i vandet omkring København, der endnu ikke er afprøvet. Nye byrum kan sættes i spil. Kirkegårde kan bruges til kulturelle udtryk og aktivitet, og tomme industribygninger kan anvendes midlertidigt.

Lokale tilbud til københavns børn

Der er særlig fokus på at udvikle lokale faciliteter til idræt, kunst og kultur, hvor børn selv kan finde vej. Kort afstand er afgørende for om børn deltager i aktiviteterne.

Eksempler er boldbaner i parken, næridrætsanlæg og legepladser. Gode muligheder i barndommen gør, at man oftere er aktiv som voksen.

Her skal der samarbejdes på tværs af de politiske udvalg. Eksempelvis ved, at skoleidrætshaller er en fast del af udbygninger og nyanlæg af skoler i København.

Faciliteter til andre og nye grupper

Der er efterspørgsel på lokaler til sociale foreninger og mere flygtige og midlertidige fællesskaber. Derfor skal der åbnes for lån af lokaler til flere foreninger og projekter i de kommunale faciliteter. Det skal primært ske de steder hvor det kan ske uden merudgifter.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at kommunale faciliteter udnyttes så effektivt som muligt. Det betyder, at der skal etableres adgangsmuligheder, der er nemme at bruge og billige i drift.

at også det frivillige arbejde uden for det traditionelle kultur- og fritidsliv får adgang til ledige faciliteter.

at Københavns Kommune indgår partnerskaber om anlæg og drift af faciliteter.

at kultur- og fritidslivet indgår i udviklingen af København med samme naturlighed som eksempelvis daginstitutioner. Det betyder, at området skal have plads og ressourcer.

at kultur- og fritidsfaciliteter har tidssvarende fysiske rammer. Det betyder, at der skal afsættes ressourcer til vedligehold og genopretning.

at byen får flere integrerede kultur- og fritidsfaciliteter med længere åbningstid.

at der udvikles kreative faciliteter - både midlertidigt og permanent. Det betyder samarbejde på tværs, fleksibilitet og fjernelse af unødigt bureaukrati.

at børn og unge nemt og trygt kan komme til små, let tilgængelige idræts- og kulturtilbud. Det betyder, at al byudvikling også skal ses i "børnehøjde".

2. Tilskud og støtte

Kultur- og fritidslivet skabes *for, med og af* københavnernes. Frivillige, foreninger, ildsjæle og professionelle kulturaktører er centrale medspillere i udviklingen af en levende by.

København syder og bobler af idéer og aktiviteter fra de mange forskellige kultur- og fritidsaktører. Foreningerne bærer en stor del af kultur- og fritidslivet med faste aktiviteter. Andet udspringer af institutioner, projekter og netværk af kortere og længere varighed. Opbakningen til foreningerne skal fortsættes samtidig med, at der skal skabes bedre vilkår for andre organiseringsformer.

Som international metropol skal der være højt til loftet og plads til kreative og nye idéer. Byen skal være åben for idéer og aktiviteter og give plads til eksperimenter. Det kræver risikovillighed og mod til forandring. Ikke alt bliver en succes.

Et mere levende og kreativt København

Tilskud og adgang til kultur- og fritidsfaciliteterne skal afspejle forskelligheden i København.

Der skal være plads til frivillige initiativer, kreative iværksættere og professionelle aktører. På spillesteder, teatre og med events og festivaler skaber de en levende og aktiv by for og med københavnernes.

Nem adgang til professionel rådgivning

Aktørerne skal have plads til at koncentrere sig om aktiviteter, der skaber en levende by. Derfor skal der være nem adgang til tilskud og professionel rådgivning.

Nem adgang til viden og ressourcer

Folkeoplysning er en bærende del af en kreativ og vidende by. Folkeoplysende arrangementer udfordrer københavnernes og giver mulighed for at udvikle idéer, interesser og projekter.

Digitale teknologier giver nye muligheder. De skal bruges til at gøre kultur- og fritidslivet relevant for nye brugergrupper. Det gælder information om arrangementer og tilbud. Der skal være mulighed for at downloade musik, litteratur og kunst, hvor og når man vil. Onlinefællesskaber samler bogklubber og interessegrupper.

Det kræver, at borgere uden eller med få it-færdigheder kan få hjælp.

Professionel kunst og kultur

Professionelle aktører inden for f.eks. musik, scenekunst, billedkunst, film, design og foto giver unikke kunst- og kulturoplevelser. Ved at binde byens kunst- og kulturtilbud sammen med den internationale kunst- og kulturscene er de med til at gøre København til en metropol.

København støtter professionel kunst og kultur gennem de kommunale fagudvalgs tilskud. Samtidig støttes 'lokomotiver' blandt de selvejende kunst- og kulturinstitutioner, der kan trække den kunstneriske udvikling inden for deres genre. Andre kulturinstitutioner bidrager til, at vækstlagene får en platform at udvikle sig fra.

Københavnsk Filmfond:

Med en filmfond understøttes filmbranchen som kreativt erhverv. En sådan fond i Københavnsområdet kan tiltrække store internationale filmproduktioner. Målet med en filmfond er også at sikre, at store produktioner ikke flytter til udlandet.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at det er nemt at få professionel rådgivning. Det fordrer overblik og få indgange.

at de kreative idéer løftes til et niveau, hvor de kan skabe udvikling i kultur- og fritidslivet og vækst for København. Det kræver satsning og risikovillighed.

3. Dialog og samspil

Borgerne er aktive

For mange københavnere rækker lysten til kunst, kultur og idræt ud over rollen som passiv tilskuer. Københavnerne vil gerne være aktive. De vil gerne give en hånd med, og de vil have indflydelse på aktiviteterne.

Det er nødvendigt at gentænke det repræsentative demokrati i kulturen og idrætten. Det skal indrettes, så kontinuiteten og traditionen bevares, men sådan at vanetænkning ikke skræmmer nye, engagerede borgere væk. Indflydelse skal udfoldes på andre måder end

gennem deltagelse i brugerbestyrelser, råd og udvalg. Brugere skal også inddrages i projekter og korterevarende tilbud.

Herudover skal der tænkes i, hvordan borgere kan bidrage til projekter. Et særligt indsatsområde er digitale kanaler. De åbner for nye former for brugerinddragelse og for, at borgerne kan bruge hinandens erfaringer på tværs.

Turister og tilrejsende

For turister og udlændinge, der bor i København, er sproget en barriere for at tage del i kultur- og fritidslivet. Information skal være tilgængelig på et sprog, de forstår.

For udlændinge, der tager ophold i Danmark (expats), kan kultur- og fritidslivet være med til at gøre opholdet til en god oplevelse og bidrage til oplevelsen af at være en del af en helhed. Manglende venner og kontaktnet angives ofte som årsag til at forlade Danmark igen. Her kan kultur- og idrætslivet være en vigtig aktør.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at skabe brugerinddragelse, der sikrer kontinuitet og fornyelse.

at digitalisering skaber nem adgang til kultur- og fritidslivet og supplerer fysiske tilbud med andre muligheder for brugerinddragelse og medbestemmelse.

at københavnere og byens gæster kan få elektronisk adgang til relevante kultur- og fritidstilbud på et sprog, de kan forstå, hvor og når, de har brug for dem.

at der etableres et internationalt kulturhus. Det kan være med til at sikre gode forhold for expats i Danmark.

at der skabes mulighed for fri adgang til Internettet for alle københavnere.

4. Events & festivaler

Events og festivaler spiller en central rolle for oplevelsen af København. Det gælder mindre, lokale begivenheder med kultur- og fritidsinstitutionerne som omdrejningspunkt samt større events og festivaler i byen.

Events og festivaler giver unikke oplevelser og skaber platforme, hvor kunsten, kulturen og idrætten kan vise sig frem. København kan med sine festivaler og initiativer som frivillighedskorpset Cph Volunteers løfte store events og festivaler.

At tiltrække og udvikle events og festivaler er en langsigtet satsning. Derfor skal Københavns Kommune kunne planlægge langsigtet. Det betyder, at der skal afsættes en fast, større pulje for at tiltrække events og udvikle festivaler.

København skal have mest muligt ud af events og festivaler. Derfor skal de støtte op om byens særlige kendetegn. De skal forankres i kultur- og fritidslivet og have effekter på den lange bane.

Eventpulje:

Københavns Kommune bruger årligt 5-15 mio. kr. på events og festivaler.

Andre, sammenlignelige europæiske byer anvender langt større beløb til events og udviklingen af den nødvendige infrastruktur.

Events og festivaler understøtter København som et godt sted at bo, arbejde og besøge. I det lys skal København også udvikle egne events og festivaler rettet mod et lokalt, nationalt og internationalt publikum. Eksempler er Copenhagen Jazzfestival, Kulturhavn og en ny, international festival for samtidskunst.

København skal være en international metropol. Byen skal derfor også lægge hus til mega-events, som sætter byen på den internationale begivenhedskalender. Begivenheder som verdensmesterskaber i store idrætsgrene eller en scenekunsthospital giver international opmærksomhed og besøgende fra ind- og udland. Mega-events giver et styrket samarbejde i hovedstadsregionen og Øresundsregionen.

VM i taekwondo:

Under VM i taekwondo blev der arbejdet bevidst med folkelig forankring. Det resulterede i undervisning i taekwondo på skoler og daginstitutioner, undervisning i koreansk madlavning og opvisning af det koreanske taekwondo landshold. Efterfølgende er der etableret 8 satellitklubber, og taekwondo-forbundet har efterfølgende oplevet en markant stigning i antallet af medlemmer.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at events og festivaler støtter op om Københavns kendetegn og tager afsæt i københavnernes. Det betyder, at København støtter det, vi allerede kan og vil.

at Københavns festivaler udvikles til et større nationalt og internationalt publikum. Det betyder, at der skal afsættes en fast, større pulje til festival og events.

at København mindst hvert fjerde år danner rammen om en mega-event eller festival, der markerer byen internationalt.

at events og festivaler får praktisk hjælp vedrørende tilladelser og brug af frivillige. Det betyder, at der skal lyttes til arrangørernes behov, og at København hjælper med praktiske udfordringer.

at events og festivaler skal understøtte udviklingen i Øresundsregionen. Det betyder, at der skal arbejdes på tværs af kommune- og landegrænser.

5. Vækstlaget

Vækstlaget er de talenter, kulturelle ildsjæle, projekter, foreninger og kulturformer, der næsten kan selv. Vækstlaget er med til at gøre København til en levende og kreativ by.

Eksemplerne er kunstneriske miljøer, uden for eller på kanten af det etablerede og kommercielle kultur- og fritidsliv. Miljøerne er base for unge, spirende talenter med ambitioner.

Københavns Kommune vil støtte vækstlaget med synlige platforme og albuering, så vækstlaget på sigt kan stå på egne ben - som et frivilligt initiativ eller et kulturelt erhverv.

Satsning på kreativitet:

Flere byer satser på vækstlaget og de kreative erhverv. Fra Torontos 'Culture is our business' til 'Creative London'.

Kreativitet er en forudsætning for udviklingen af attraktive kulturtilbud til københavnere og besøgende. Kreativitet fremmer konkurrenceevnen.

Et innovativt og kreativt kulturliv er gensidigt forbundne. En stærk fællesnævner er, at lysten er drivende.

Det skal ske gennem øget adgang til faciliteter, stærke, tværgående samarbejder og muligheder for at vise talent og idé ved arrangementer i København.

Vækstlaget kan bruge både faste faciliteter og midlertidigt ledige bygninger. Begge dele til gavn for både dem selv og udviklingen af København.

Kreative iværksættere

En del af vækstlaget vil være særligt i fokus de kommende år. Kreative iværksættere og idémagere skal støttes med gode rammer, så idérigdom og talent kan blive til egentlig vækst.

Udfordringen er at hjælpe vækstlaget til iværksætteri og virksomheder. Målet er, at de kan stå på egne ben som et kulturelt erhverv. Kultur er også vækst, indtjening og arbejdspladser.

Det gøres med et samarbejde på tværs af Københavns Kommune, uddannelsesinstitutionerne og erhvervslivet, med støtte fra sponsorer og fonde samt stærke miljøer, der arbejder på tværs. Udfordringen er at skabe nye koblinger og arenaer til gavn for alle parter.

København som udstillingsvindue:

Københavns Kommune og Lokale- og Anlægsfonden valgte den unge tegnestue PLOT til at designe det Maritime Ungdomshus og Havnebadet ved Islands Brygge. Kommunen fik nogle markante kultur- og fritidsfaciliteter, der er internationalt kendte. Og for tegnestuen betød det gennembruddet og muligheden for at komme med i store konkurrencer.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at vækstlagene støttes med nem adgang til professionel rådgivning og til at udøve deres aktiviteter – f.eks. på spillesteder og åbne scener.

at midlertidig anvendelse af ledige bygninger og arealer bruges til at give bl.a. vækstlaget bedre muligheder for nye initiativer.

at etablere kulturelle frizoner, der giver bl.a. vækstlaget lettere adgang til at holde arrangementer og udfolde projekter på et geografisk begrænset område.

at Københavns Kommune har særligt fokus på de initiativer, der har mulighed for at blive erhverv. Det betyder opmærksomhed på at understøtte processen fra ildsjæl over iværksætter til virksomhed.

at Københavns Kommune som kunde støtter vækstlagene med en del af sine investeringer i f.eks. kunst og kulturbyggeri.

6. Sundhed, integration og sikker by

Kultur og idræt kan give mere end glæde og oplevelser. Kultur- og fritidslivet kan være med til at løse Københavns store udfordringer: At mange unge drenge ikke får en ungdomsuddannelse. At et voksende antal københavnere får livsstilssygdomme. At der er utryghed i udsatte boligområder. Kultur- og fritidslivet kan skabe en sammenhængende og inkluderende by.

Sundhed

Fysisk sundhed er en åbenlys gevinst ved at dyrke idræt. At dyrke idræt - særligt sammen med andre - kan også forbedre trivsel på andre områder. Det kan styrke socialt netværk og give bedre selvværd. Fysisk og psykisk velvære er væsentlige sundhedsmæssige gevinster.

Integration

Kultur og idræt har et stort integrationspotentiale. Her mødes borgere på tværs af etnicitet og der skabes nye relationer og netværk. Det understøtter gensidig forståelse. Når kultur og idræt er bedst, er det også en vej til uddannelse og arbejde.

Sikker by

Foreningslivet er en god platform for sociale relationer. Med et styrket netværk er dagligdagens udfordringer lettere at tackle. Foreningsaktive er oftere i beskæftigelse end dem, der ikke deltager i foreningslivet.

Mellem børn kan det være socialt ekskluderende, hvis man ikke kan indgå i fysiske aktiviteter på lige fod med andre. Motorisk træning og idræt fra en tidlig alder kan derfor forbedre den enkeltes trivsel.

Også lige adgang til kunst- og kulturoplevelser kan bane vejen for at deltage i samfundet. Målet er, at kulturel fattigdom ikke skaber forskelle mellem borgerne.

Københavns Kommune vil arbejde for,

at gevinsterne ved at være kultur- og idrætsaktiv bruges i løsningen af udfordringerne for København. Det betyder, at der skal samarbejdes på tværs af de politiske udvalg.

at det er nemt at deltage i kultur og idræt. Det betyder, at kommunen hjælper på vej - også når børn og voksne ikke har tradition for at deltage.

Handleplaner

Københavns Kommune vil meget med kultur- og fritidslivet. Kultur- og fritidspolitikken er den ramme, kultur- og fritidslivet skal udvikle sig inden for i de kommende år.

Finansiering af nye kultur- og fritidsfaciliteter og tilskudsmuligheder sker primært i forbindelse med Københavns Kommunes årlige budgetforhandlinger. For at give krop til visionerne, vil Kultur- og Fritidsudvalget i de kommende år udarbejde en række handleplaner for udviklingen af København og kultur- og fritidslivet.

Handleplanerne omsætter politikken til konkrete projekter, der kan indgå i de politiske forhandlinger om, hvordan vi skaber både en by for københavnernes og en levende, international metropol.